

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **M. Ch.**, zastoupen Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem se sídlem Malická 11, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2019, č. j. OAM-88/LE- BA02-LE32-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 11. 2019, č. j. 60 Az 43/2019 – 36,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 11. 2019, č. j. 60 Az 43/2019 – 36, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a usnesení krajského soudu

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce dne 18. 6. 2019 žalobou u Krajského soudu v Plzni. Soud vyzval dne 3. 7. 2019 žalovaného ke sdělení místa hlášeného pobytu žalobce. Žalovaný dne 11. 7. 2019 soudu sdělil, že žalobce má až do 31. 12. 2019 pobyt hlášen na adrese K. 677/46, P.; jiné místo pobytu žalovanému nebylo známo. Krajský soud žalobci na uvedenou adresu zaslal dne 27. 8. 2019 do vlastních rukou vyjádření žalovaného k žalobě. Adresát nebyl při doručování zastížen, v desetidenní úložní lhůtě si zásilku nevyzvedl. Zásilka byla po uplynutí desetidenní lhůty vrácena soudu, neboť žalobce v místě doručování neměl schránku.

[3] Krajský soud dne 17. 9. 2019 z informačního systému AZYL II zjistil, že ke změně místa hlášeného pobytu nedošlo. Soud dne 21. 10. 2019 znovu kontroloval pobyt žalobce v informačním systému AZYL II, změnu adresy opět nezjistil. Téhož dne proto soud požádal

o poskytnutí součinnosti Ředitelství služby cizinecké policie, které vyzval ke sdělení, zda evidují jakýkoliv pobyt žalobce. Ředitelství služby cizinecké policie soudu dne 29. 10. 2019 sdělilo, že mu kromě adresy K. 677/46 není znám jiný pobyt žalobce.

[4] Soud proto dne 31. 10. 2019 požádal Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje o provedení pobytové kontroly žalobce na výše zmíněné adrese, kde by se měl žalobce zdržovat. Pobytová kontrola byla provedena dne 11. 11. 2019. Při kontrole nebyl žalobce na adrese zastížen. Nikdo ze zastížených osob žalobce dle fotografie z evidence nepoznal. Ubytovatel sdělil, že cizinci vydal potvrzení o ubytování a také ubytování připravil. Žalobce se však nikdy nenastěhoval a ubytovatel neví, kde se v současné době zdržuje.

[5] Krajský soud řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného v záhlaví popsáním usnesením podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.) ve spojení s § 33 písm. e) zákona o azylu zastavil, neboť se žalobce nezdržoval v místě hlášeného pobytu a jeho změnu soudu neoznámil.

II. Kasační stížnost

[6] Žalobce (stěžovatel) brojí proti usnesení krajského soudu kasační stížností. Domáhá se zrušení usnesení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel se na uvedené adrese zdržuje, jeho povinností však není zdržovat se zde 24 hodin denně. Ubytovatel ubytování nepřipravil tak, aby splňovalo přijatelné podmínky k bydlení a stěžovatel v něm mohl trávit veškerý svůj čas. Stěžovatel tráví většinu času u své přítelkyně, která také žije v Plzni. Stěžovatel se v ubytovacím zařízení zdržuje, avšak většinu času tráví mimo něj, proto jej tam nikdo kromě ubytovatele nezná. Není ani pravdou, že by se do ubytovacího zařízení nenastěhoval. Pokud by neměl v úmyslu se zde zdržovat, nehradil by za ně pravidelně úplatu sjednanou s ubytovatelem.

[8] Stěžovatel si z důvodu nevyhovujících podmínek hledal náhradní bydlení, o čemž informoval také žalovaného. Dne 12. 12. 2019 uzavřel novou nájemní smlouvu na dobu od 20. 12. 2019 do 31. 12. 2019.

[9] Svůj pobyt na adrese K. 677/46 stěžovatel dokládá úředním záznamem o podání vysvětlení ze dne 10. 11. 2019. Při podání vysvětlení stěžovatel policejnímu orgánu popisoval situaci, které byl svědkem právě ve chvíli, kdy se vracel od své přítelkyně do ubytovacího zařízení v K. ulici dne 10. 11. 2019 v 03:00 hod.

[10] Stěžovatel dále připomíná, že ode dne 8. 11. 2019 byl v řízení o žalobě zastoupen advokátem. Zastoupení bylo soudu sděleno dne 12. 11. 2019, tedy před vydáním rozhodnutí o zastavení řízení. Soud se nepokusil u zástupce ověřit, zda se stěžovatel skutečně v místě hlášeného pobytu zdržuje, či se zdržuje na jiné adrese, a ani jej na tuto skutečnost neupozornil. Podle stěžovatele nelze pouze na základě jedné pobytové kontroly učinit závěr, že se cizinec na dané adrese nevyskytuje.

[11] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že soud vyvinul dostatečné úsilí ke zjištění místa stěžovatelova pobytu. Stěžovatel svou povinnost podle § 49a zákona o azylu nesplnil, neboť neinformoval žalovaného ani soud o svém aktuálním pobytu. Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení věci

[12] Kasační stížnost je přípustná. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je také její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti a výtčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, na jehož odůvodnění pro stručnost odkazuje.

[13] S ohledem na obsah spisu a z něj vyplývající skutková zjištění Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, neboť řízení před krajským soudem bylo stíženo zásadním pochybením, které mohlo mít vliv na stěžovatelovo hmotněprávní postavení.

[14] Kasační stížnost je důvodná.

[15] Podle § 33 písm. e) zákona o azylu *soud řízení zastaví, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany (žalobce) se nezdržuje v místě hlášeného pobytu a jeho změnu soudu neoznámil.*

[16] Výkladu citovaného ustanovení a podmínek, za kterých lze podle něj řízení o žalobě ve věci mezinárodní ochrany zastavit, se soud podrobně věnoval např. v rozsudku ze dne 21. 8. 2009, č. j. 1 Azs 38/2009 - 48 (obdobně též rozsudek ze dne 14. 2. 2013, č. j. 7 Azs 51/2012 - 17).

[17] Soud v rozsudku č. j. 1 Azs 38/2009 - 48 uvedl, že samotný text § 33 písm. e) zákona o azylu je vnitřně rozporný a těžko srozumitelný. Pro zastavení řízení totiž kumuluje dvě podmínky (srov. užitou spojku „a“), a to jednak nezdržování se v místě hlášeného pobytu, jednak neohlášení jeho změny, což jsou dvě odlišné situace. Pokud se totiž žadatel nezdržuje v místě hlášeného pobytu, ale zdržuje se na jiné adrese, přičemž nepostupoval v souladu s § 77 zákona o azylu, nedošlo ke změně hlášeného pobytu (srov. užití slovo „jeho“), již by měl soudu oznámit. Pokud by naopak změnu oznámil, je lhotečné, zda se na novém místě hlášeného pobytu zdržuje, protože není splněna podmínka druhá (žadatel změnu ohlásil). Jazykovým výkladem tak soud dospěl k závěru, že § 33 písm. e) zákona o azylu lze aplikovat jen na situace, kdy žadatel změní místo hlášeného pobytu v souladu s § 77 zákona o azylu, neoznámí jeho změnu soudu a ještě se na něm nezdržuje.

[18] V této souvislosti soud poznamenává, že povinnost žadatele o mezinárodní ochranu poskytovat součinnost a uvádět pravdivé a úplné informace obsažené v § 49a zákona o azylu nachází své uplatnění pouze ve správním řízení, nikoli též v řízení před krajským soudem, jak nesprávně ve vyjádření ke kasační stížnosti argumentuje žalovaný. Ani její případné porušení proto nemůže vést k závěru o naplnění podmínek pro zastavení řízení podle § 33 písm. e) zákona o azylu. Jak zdůraznil soud v rozsudku č. j. 1 Azs 38/2009 - 48, povinnost okamžitě oznámit nové místo pobytu soudu žadateli o mezinárodní ochranu zákon o azylu ani jiná právní norma výslovně neukládá [vyjma nepřímě vyjádřené povinnosti v § 33 písm. e)] a o této povinnosti není ani v řízení poučen. Protože zákon nedává žadateli ke splnění této povinnosti jakoukoli, byť i jen krátkou lhůtu, automaticky pojatá sankce v podobě okamžitého zastavení soudního řízení by byla zcela nepřiměřená povaze věci. V podrobnostech soud odkazuje na body 16 až 20 citovaného rozsudku.

[19] Vztáhnou-li se shora uvedené právní závěry na nyní souzenou věc, je zjevné, že podmínky pro zastavení řízení o žalobě podle § 33 písm. e) zákona o azylu nebyly naplněny. Ze soudem zjištěných skutečností neplyne, že by stěžovatel změnil místo hlášeného pobytu podle § 77

zákona o azylu – toto zjištění jednoznačně potvrzují vyjádření žalovaného, Ředitelství služby cizinecké policie, údaje obsažené v informačním systému AZYL II a v neposlední řadě též vlastní vyjádření stěžovatele. Nezměnil-li stěžovatel místo hlášeného pobytu, nemusel žádnou změnu soudu oznamovat a logicky se ani na novém místě hlášeného pobytu zdržovat.

[20] Krajský soud proto pochybil, pokud řízení na základě § 33 písm. e) zákona o azylu [ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s.] zastavil.

[21] Nad rámec nutného odůvodnění soud poznamenává, že v souzené věci nebyly dány ani důvody pro případné zastavení řízení podle § 33 písm. b) zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení soud řízení zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany (žalobce). Soud si nemohl nepovšimnout, že odůvodnění napadeného usnesení (a související procesní kroky krajského soudu) směřovalo k zastavení řízení právě pro nemožnost zjištění aktuálního místa pobytu stěžovatele, ačkoli nakonec byl rozhodovací důvod, pro který bylo řízení zastaveno, odlišný.

[22] Je třeba předeslat, že smyslem § 33 zákona o azylu je umožnit soudům nezabývat se meritorně azylovými žalobami těch žalobců, kteří již zmizeli ze zorného pole orgánů veřejné moci České republiky (srov. rozsudek ze dne 25. 2. 2004, č. j. 2 Azs 16/2004 – 45). Taková situace „zmizení“ dostává soud do nepříjemné situace, neboť na jedné straně není kam doručovat, na straně druhé takové zmizení není důvodem pro zamítnutí či odmítnutí žaloby. Smyslem tohoto ustanovení je tedy krajským soudům umožnit vést efektivně soudní řízení a pokračovat v něm za situace, kdy by z důvodu „zmizení“ žalobce bylo „zablokováno“.

[23] Ve vztahu k § 33 písm. b) zákona o azylu existuje konstantní judikatura, určující, jaké úkony musí soud učinit, aby mohl dovodit, že není možné zjistit místo pobytu žadatele (srov. např. rozsudek ze dne 26. 5. 2005, č. j. 7 Azs 271/2004 - 58, č. 707/2005 Sb. NSS, či ze dne 24. 3. 2004, č. j. 7 Azs 34/2004 – 65, č. 261/2004 Sb. NSS, a ze dne 16. 3. 2004, č. j. 2 Azs 41/2003 – 42, č. 729/2005 Sb. NSS). Podle této judikatury nemožnost zjistit místo pobytu žadatele o udělení azylu ve smyslu § 33 písm. b) zákona o azylu je dána jen tam, kde „*krajský soud vyníjel požadované úsilí ke zjištění místa pobytu žadatele (zjištění hlášeného místa pobytu v evidenci cizinecké a pohraniční policie, doručení soudních písemností soudním doručovatelem nebo orgány justiční strážže, prostřednictvím držitele poštovní licence nebo příslušného policejního orgánu, apod.) a přes toto úsilí a případné další pátrání v příslušných evidencích, např. úřadů práce, Rejstříku trestů, Vězeňské služby, pobyt žadatele nebyl zjištěn a zůstal zcela neznámý.*“

[24] Byť v nyní souzené věci krajský soud mnoho ze shora popsaných úkonů směřujících ke zjištění místa pobytu učinil, nebylo na základě skutkových zjištění, která z nich vyplynula, možno uzavřít, že pobyt stěžovatele nebyl zjištěn a zůstal neznámý. Z vyjádření správních orgánů k opakovaným dotazům krajského soudu vyplynulo jednoznačně místo (hlášeného) pobytu stěžovatele a také to, že místo hlášeného pobytu zůstalo v průběhu řízení stále stejné. Zcela zásadní je pak skutečnost, že se krajskému soudu do místa pobytu žalobci dařilo doručovat (srov. doručenka k přípisům ze dne 19. 6. 2019 a ze dne 21. 8. 2019). Je pravdou, že zásilka obsahující vyjádření žalovaného k žalobě byla soudu vrácena – jak však vyplývá z údajů na doručence, nestalo se tak proto, že by stěžovatel byl v místě doručování neznámý, ale proto, že zde neměl schránku, do které by bylo možno zásilku vhodit; písemnost však byla v souladu s § 49 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, uplynutím desetidenní lhůty doručena (fikcí). Ani tato skutečnost proto nemohla vyvolat oprávněné pochyby o místě stěžovatelova pobytu.

[25] Na shora uvedeném závěru nemohla podle Nejvyššího správního soudu nic změnit ani vyjádření osob zastížených při pobytové kontrole, že podle fotografie stěžovatele nepoznávají, ani tvrzení ubytovatele, že se stěžovatel do připraveného ubytování fakticky nenastěhoval. Tato skutečnost totiž žádným způsobem nebránila soudu v pokračování soudního řízení. Nutno zdůraznit, že v dané věci nemohl být účel soudního řízení zmařen tím spíše, že stěžovatel ještě před vydáním napadeného usnesení krajskému soudu předložil plnou moc udělenou advokátovi. Problémy s doručováním a další komunikací s účastníkem řízení, které se § 33 zákona o azylu snaží eliminovat, tak v dané věci vůbec nemohly nastat (a je též zjevné, že nenastaly).

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Soud na základě všech výše uvedených úvah dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto zrušil napadené usnesení krajského soudu a přikázal mu věc k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), ve kterém bude soud vycházet z právního názoru vyjádřeného v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[27] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne v dalším řízení krajský soud (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. února 2020

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu